

Respekt för naturens mångfald

**Ett program för biologisk mångfald i
Kronobergs län**

”Respekten för naturens mångfald är en grundvärdering i den gröna ideologin.” (från miljöpartiets partiprogram)

MP Kronoberg

Biologisk mångfald – vad är det?

Biologisk mångfald är grunden för livet på jorden. Det är när det finns många olika sorters levande varelser på en plats; olika arter av insekter, djur och växter men också många olika sorters bakterier och svampar i marken.

Varför är biologisk mångfald bra?

Biologisk mångfald är nyckeln till att vidmakthålla världen som vi känner den. Ibland kan man tro att skydd av biologisk mångfald bara handlar om att skydda hotade arter, och att det är själva arterna som är det viktiga. Det är de förstås också, men alla miljöfrågor och miljöproblem hänger ihop och är beroende av varandra. Biologisk mångfald är till exempel viktigt för att både kunna mildra klimatförändringarna och för att vi lättare ska kunna anpassa oss till ett förändrat klimat. Artrikedomen är det som skänker naturen dess tånjbara styrka att återställa ekosystem.

För oss människor är rikedom på liv viktig för vår matproduktion, för mediciner, vår mentala och fysiska hälsa och vår kultur.

Biologisk mångfald och klimatkrisen

Medeltemperaturen på jordklotet har redan stigit en grad och kan komma att stiga över två grader eller mer. Temperaturökningen i Sverige är snabbare än medelvärdet i världen. Idag tar de ekosystemen upp omkring hälften av människans koldioxidutsläpp och hjälper oss att dämpa klimatförändringen. Samtidigt påverkar klimatförändringarna arterna som finns på en viss plats. Ekosystem som försvinner eller skadas innebär en minskad förmåga att fånga upp och binda koldioxid. Det kan till exempel handla om en torvmosse som grävs upp eller ett korallrev som förstörs. Klimatförändringen skadar också den biologiska mångfalden och är en av orsakerna till att biologisk mångfald går förlorad – till exempel gör de stora utsläppen av växthusgaser att haven blir surare och korallrev dör. Och klimatförändringen kommer att gå ännu snabbare om vi inte skyddar den biologiska mångfalden och ekosystemen.

En stor biologisk mångfald ökar också våra chanser att anpassa oss till ett förändrat klimat och andra miljöproblem. Så länge det finns många olika arter finns det till exempel större chans att någon av dem bär på egenskaper som fungerar för att leva i ett nytt klimat, och kanske bidra till att ge oss mat eller annat vi behöver.

Det är bra att komma ihåg att i vissa fall kan åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser få negativa konsekvenser för livsmiljöer och biologisk mångfald. Vi måste se och förstå motsättningar, där hanteringen av den ena frågan påverkar möjligheten att kunna hantera den andra. Det är viktigt att vi tar ett samlat grepp kring dessa frågor och fatta genomtänkta beslut.

Biologisk mångfald och skogen

Mycket av skogsmarken i Kronobergs län är brukad genom hyggesbruk och är mycket artfattig och mycket sårbar för brand, torka, storm, insekt- och svampangrepp. En stor del av växt- och djurlivet från det gamla landskapet har försvunnit på en 50 års period. Ängar och naturbetesmarker med lövträd och rikedom med pollinerare har förvandlats till barrskog. Att återställa skogsmarkens funktioner med en varierad trädammansättning och rikt växt-, djur- och svampliv är nödvändigt.

För att skapa robusta skogar behöver bruksmetoder förbättras, med bland annat övergång till kontinuitetsskogsbruk, skötselåtgärder som gynnar framförallt fler lövträd som sälg, asp, rönn, ek, lönn och lind, och skydd av fler skogsområden med naturskog och äldre träd.

Biologisk mångfald och pandemier

En frisk natur ger oss friska samhällen och kan hjälpa till att skydda oss från sjukdomar. Biologisk mångfald och bevarade naturområden minskar risken för att smittoämnen hoppar mellan värddjur – och i slutändan riskerar att spridas till människan. Ökad risk för den virusburna sjukdomen sorkfeber är kopplad till bland annat klimatförändringar och störda skogsmiljöer. I EU:s nyligen antagna strategi för biologisk mångfald kommer EU att öka sitt stöd till de globala ansträngningarna för att tillämpa *One Health*-modellen, som erkänner det ofrånkomliga sambandet mellan människors hälsa, djurhälsa och en frisk och motståndskraftig natur.

Detta är ett politiskt program om vad Miljöpartiet de gröna vill göra för biologisk mångfald i Kronobergs län. Vissa av våra förslag går att genomföra i Region Kronoberg och vissa är förslag som lokala politiker i kommunerna kan arbeta med.

Mat – hur vi odlar och vad vi köper påverkar biologisk mångfald

Vår livsstil och vårt livsmedelssystem har tydliga kopplingar till biologisk mångfald. Vilken mat vi väljer att äta, konsumera och producera påverkar inte bara hälsa och ekonomi utan hela ekosystem och den ovärderliga biologiska mångfalden. Vi vet att kemiska bekämpningsmedel kan orsaka miljö- och hälsorisker, och därför bör användningen av dem minska. Bekämpningsmedlen påverkar särskilt pollinerande insekter och vattenlevande organismer. I ekologisk produktion tar lantbrukaren extra hänsyn till miljön och djuren och generellt sett har ekologiska jordbruk fler sorters växter, insekter och djur på sina marker. Hur landskapet ser ut spelar också stor roll: Varierade landskap med mindre åkrar med många stenmurar, åkerrenar, åkerholmar och blommande väg- och åkerkanter har högre biologisk mångfald än enorma fält av samma gröda.

Ekologisk produktion bör prioriteras då den bidrar till högre biologisk mångfald. Minskning av matsvinn, ökat naturbete och åtgärder som gynnar pollinerare är också viktigt att prioritera.

På regionnivå vill vi...

- Att Region Kronobergs inköp av livsmedel ska vara minst 80 procent ekologiskt till år 2030.
- Att 100 procent av livsmedelsgrupperna kaffe, te, kakao och bananer ska vara ekologiska och producerade med sociala och etiska krav.
- Att kött som serveras i regionen ska komma från svenska djur, helst i ekologisk produktion och/eller naturbete, vilket bidrar mest till att nå nationella miljömål som till exempel ett rikt odlingslandskap och biologisk mångfald.
- Att svenskt och i första hand ekologiskt producerad mat ska prioriteras vid representation och konferenser.
- Införa krav på offentlig upphandling fri från produkter som bidrar till regnskogsskövling.
- Att den regionala livsmedelsstrategin revideras med starkare skrivningar om biologisk mångfald och pollinering, samt hållbar konsumtion.

Förslag som kan drivas på lokal- eller kommunnivå...

- Ställ krav på inköp av ekologisk mat till kommunens verksamheter
- Ställ krav att kött som serveras i kommunens skolor och äldreboende ska komma från svenska djur, helst i ekologisk produktion och/eller naturbete.
- Ställ krav att svenskt och i första hand ekologiskt producerad mat ska prioriteras vid representation och konferenser.
- Kräv ekologisk odling på kommunens mark
- Skydda koloniområden och skapa stadsodlingar
- Föreslå att skol- och förskolor startar skolodlingar

Miljö och folkhälsa

Ekosystemens livsviktiga funktioner, såsom produktion av syre, pollinering och vattenrening, är nödvändiga för att vi och våra barn ska kunna leva ett gott liv. Att ha mer grönska i tätorter är positivt på många sätt – för hälsa, biologisk mångfald, friluftsliv, miljö och klimat. Det finns mycket värdefull natur kvar i våra kommuner där vi kan gynna biologisk mångfald, som till exempel i parker, trädgårdar, alléer och på kyrkogårdar. Även trädgårdar och barnens utemiljöer har en stor potential för att bevara biologisk mångfald.

Biologisk mångfald är en av de många ekosystemtjänster som är nödvändiga för att vi och våra barn ska kunna leva ett gott liv.

På regionnivå vill vi...

- Att utomhusmiljön kring våra sjukhusområden ska vara hälsofrämjande och bidra till biologisk mångfald och främja ekosystemtjänster.
- Att regionen arbetar aktivt med läkemedelsrening av vattnet från våra sjukhus.
- Att fler av regionens byggnader ska få gröna tak.
- Att regionen ska uppmärksamma sambandet mellan biologisk mångfald och zoonoser/pandemier.
- Att regionen ska ta fram en handlingsplan för hur vi kan hantera de ökade smittsamma sjukdomar som kommer med förändrat och varmare klimat.

Förslag som kan drivas på lokal- eller kommunnivå...

- Bygg fler gröna tak
- Inkludera ekosystemtjänster i markplanering
- Hänsyn ska tas till blå och gröna värden i stadsplanering, t.ex. gröna korridorer.
- Skapa fjärilsrestauranger på skolor och förskolor
- Spara gamla träd
- Ställ krav på gröna områden och kvaliteter som gynnar biologisk mångfald
- Minska klippta gräsytor
- Låt vägkanterna blomma
- Bekämpa invasiva arter
- Var restriktiv med dispens från strandskyddet
- Arbeta aktivt med läkemedelsrening av avloppsvattnet
- Skydda rinnande vattenmiljöer

Regionala utvecklingen, skogsnäringen och ekoturismen

”Ge naturen större plats i våra liv” är rubriken på EU:s nya strategi för biologisk mångfald för 2030. I strategin konstateras det att våra samhällen kan bli välmående och motståndskraftiga bara om vi ger naturen det utrymme den behöver. Att investera i skydd och återställande av naturen kommer också att vara avgörande för Europas ekonomiska återhämtning efter covid-19-krisen.

De åtgärder som planeras för naturskydd, hållbar användning och återställande kommer att ge ekonomiska fördelar för lokalsamhällen och skapa hållbar sysselsättning och tillväxt.

Civilsamhället och näringslivet har viktiga roller att spela för att främja biologisk mångfald både i och utanför skyddade områden.

På regionnivå vill vi...

- Se över den regionala skogsstrategin för Småland och följ upp målsättningen för biologisk mångfald och vid behov stärka handlingsplanen

- Utredda förutsättningar för att bilda en naturvårdsstiftelse likt Upplandsstiftelsen, där regionen och kommunerna samarbetar kring naturfrågor
- Instifta ett pris för arbete med biologisk mångfald i länet
- Förstärka kunskaper om biologisk mångfald inom alla utbildningar på regionens folkhögskola
- Arbeta för att regional utveckling ska bedrivas på ett sätt som inte skadar länets biologiska mångfald. Detta omfattar till exempel näringslivsutveckling och utveckling av besöksnäring.

Förslag som kan drivas på lokal- eller kommunnivå...

- Skapa en skogspolicy med åtgärder som skyddar biologisk mångfald
- Skapa en kommunal strategi för biologisk mångfald
- Etablera fler kommunala naturreservat
- Instifta pris för arbete med biologisk mångfald
- Utbilda och informera om biologisk mångfald

Mer om vår syn på biologisk mångfald kan ni läsa i miljöpartiets [partiprogram](#) och i vår [programfördjupning](#) om biologisk mångfald.

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Riksdagens definition av miljömålet Ett rikt växt- och djurliv